

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Speciální škola pro žáky s více vadami Blansko, Žižkova 27

Žižkova 27/1919, 678 01 Blansko

Identifikátor školy: 600 024 865

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad Blansko, Poříčí 18, 678 01 Blansko

Termín konání inspekce: 5., 6., 7. leden 2000

Čj.	122 022/00-11135
Signatura	ol1nt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Speciální škola poskytuje v tomto školním roce vzdělávání 39 žákům s vícečetným postižením kombinovaným mentální retardací. Nabízí vzdělávací programy pro žáky s tímto charakterem speciálních vzdělávacích potřeb v celé šíři. V jedné třídě výuka vychází z programu zvláštní školy č.j. 22980/97-22, ve dvou z programu pomocné školy č.j. 24035/97-22. Ve dvou rehabilitačních třídách probíhá výuka podle projektu MŠMT ČR „Vzdělávání dětí a mládeže s těžkým mentálním postižením v rehabilitačních třídách pomocné školy“ ze dne 10.8.1998 č.j. 14952/98-24. Pro děti předškolního věku má škola jednu třídu mateřské školy. Mimoškolní výchova je realizována v jednom oddělení školní družiny a dvou odděleních internátu. Jmenované vzdělávací programy jsou však východiskem pro individuální plány, podle kterých se v této škole pracuje s každým žákem.

V průběhu inspekce byly hospitovány všechny třídy školy, školní družina a internát. Podmínky pro práci s dětmi ve školní i mimoškolní práci, motivace, hodnocení, interakce a komunikace mají mnoho společných rysů. Přes odlišné způsoby práce vycházející z charakteru vzdělávacího programu i postižení dětí. Z tohoto důvodu hodnotíme školu v těchto oblastech jako celek. Organizace výuky, využívání metod a forem práce, stejně jako plánování výuky si v souvislosti s hloubkou postižení dětí vyžadují určité odlišnosti. V hodnocení jsou proto uvedeny samostatně pro jednotlivé typy vzdělávacích programů. Součástí školy je i speciálně pedagogické centrum a školní jídelna, kde inspekce neproběhla.

Podmínky výuky

Všichni pedagogové školy mají pedagogické vzdělání, učitelé školy i odborné. Z vychovatelů nemají pouze dva doplněné vzdělání v oblasti speciální pedagogiky, ostatní si odbornost doplnili vysokoškolským rozšiřujícím studiem nebo alespoň ročním kursem speciální pedagogiky. Ve všech třídách i výchovných skupinách pracují s dětmi souběžně dva pedagogové, popř. odborného pedagoga doplňuje pomocný vychovatel. Ve třídách pomocné a zvláštní školy je ve vyučovacím procesu promyšleně využívána souběžná práce dvou pedagogů. Umožňuje provádět kvalitní individuální práci s žáky. Výborných výsledků je dosahováno ve výchovách, zejména výtvarné a pracovní, do jejichž výuky byli zapojeni především vychovatelé. Zasluhou jejich průběžného sebevzdělávání jsou tyto činnosti vedeny na vysoké profesionální úrovni, s cíleným působením na osobnost žáka. V rehabilitačních třídách spolu s pedagogem pracuje se žáky pomocný vychovatel. Jejich vzájemná spolupráce umožňuje střídání individuálních činností a skupinové práce s dětmi. Středoškolské pedagogické vzdělání pomocných vychovatelek je velkou předností, která umožňuje dobrou práci s dětmi s kombinovaným těžkým postižením při úzké spolupráci s učitelem - speciálním pedagogem. Ve třídě mateřské školy má učitelka pedagogickou způsobilost pro práci v mateřské škole s maturitní zkouškou ze speciální pedagogiky, pomocná vychovatelka je absolventka gymnázia. Obě si v současné době doplňují vzdělání studiem speciální pedagogiky. Kvalitu výchovně vzdělávací činnosti zvyšuje svým pravidelným působením rovněž odborně fundovaný školní logoped. Na internátě pracuje s každou skupinou vždy jeden odborný a jeden pomocný vychovatel. V době noční služby zabezpečuje dozor jeden pomocný vychovatel. Při organizování zájmových činností je dáván prostor pro uplatnění vychovatelů podle jejich osobních zájmů a zaměření, což se pozitivně promítá do kvality práce i celkové atmosféry. Činnost školní družiny je zabezpečena nekvalifikovanou vychovatelkou a pomocnou

vychovatelkou, které si doplňují vzdělání studiem. Způsobem organizace směn, kdy vychovatelé pracují ve třídách i na internátě, jsou vytvořeny mimořádně dobré podmínky a předpoklady k těsné propojenosti školy, družiny a internátu.

Rozšířením původních prostor školy přístavbou, která byla dokončena před začátkem tohoto školního roku, získala škola další třídy, tělocvičnu, účelové terapeutické a odborné pracovny i technické zázemí. Vyváženým a citlivým propojením celého komplexu se podařilo pro žáky vytvořit esteticky sladěné, příjemné prostředí, které již samo o sobě motivuje a uklidňuje. Optimální podmínky doplňuje i poskytování rehabilitační péče aplikované v účelově zřízených prostorách stejně jako materiálně technické zabezpečení výchovně vzdělávacího procesu. Pro výuku ve třídách pomocné a zvláštní školy byly využívány nejen kmenové třídy, které jsou prostorné, vybavené vkusným a účelovým nábytkem, vyzdobené pracemi dětí a dostatečným množstvím pomůcek a materiálu, ale i prostory internátu, logopedické pracovny, keramické dílny, rehabilitačních a terapeutických místností. Děti se v nich pohybovaly, díky bezbariérovosti, přirozeně a s jistotou. Velmi vhodně byla v průběhu inspekce využita i nově otevřená školní tělocvična, která svým vybavením odpovídá potřebám pro rozvoj omezených pohybových dovedností dětí. Rehabilitační třídy jsou umístěny v nové přístavbě, která byla projektovaná již s tímto záměrem. Obě mají k dispozici prosvětlenou a účelně vybavenou učebnu jako pobytovou místnost, malou učebnu pro individuální práci s dětmi a sociální zařízení speciálně upravené pro imobilní žáky. U jedné je i nezbytný sprchový kout. V letním období se prostory tříd mohou rozšířit propojením s přilehlou terasou. Třídy jsou vybaveny vhodnými hračkami, speciálními pomůckami i polohovacími sedáky a židličkami. Vzhledem k bezpečnosti dětí jsou ve třídě umístěny i ohrádky, využívají se pro spontánní činnosti, odpočinek i stimulaci dětí. Útulná a prostorná je i třída mateřské školy. Barevné ladění do teplých, veselých tónů, vybavení nábytkem a hračkami plně odpovídá potřebám zařazených dětí. Děti mají pro cvičení obratnosti volně k dispozici molitanový bazén se skluzavkou a schůdky, malou trampolínu, gymnastické míče, žíněnky i další pomůcky. Vhodné je vybavení třídy velkým zrcadlem často využívaným dětmi k sebezpozorování a pedagogy k cílenému procvičování komunikačních a jiných dovedností. Prostory tříd mateřské školy využívá i školní družina. Internát má tři ložnice, hygienické zařízení a malou místnost pro vychovatele. Je zde i malá kuchyňka, kde se žáci učí samostatně připravovat jednoduché pokrmy. Starší žáci mají volně k dispozici lednici k ukládání vlastních potravin. Vybavení pokojů je dobré, vcelku vhodné a účelné. Volně přístupná je televize s videem a počítač. Promyšleně jsou prostory využívány pro skupinovou i individuální přípravu na výuku. S výjimkou jednoho pokoje, na kterém jsou ubytováni nejstarší chlapci, však na rozdíl od ostatních prostor školy působí prostředí internátu spíše neosobně a ne příliš útulně. Pro rekreační a zájmovou činnost mohou pedagogové s dětmi využívat i další učebny včetně jejich vybavení.

Psychohygienické zásady byly ve vyučování i v mimoškolních činnostech dodržovány příkladným způsobem, pedagogové velmi dobře dbali na dodržování životosprávy dětí. Plně respektovali rychlou unavitelnost dětí, jejich emoční rozkolísanost, odlišné potřeby z hlediska fyzických dispozic a volných vlastností. Pitný režim byl důsledně dodržován u všech dětí.

Celkové podmínky pro zabezpečení výchovy, vzdělávání a komplexní péče jsou ve škole vynikající. Kvalitní vybavení speciálním nábytkem i pomůckami práci s těžce mentálně postiženými dětmi zefektivňuje.

Motivace a hodnocení

Motivace a hodnocení žáků prolíná průběžně každou činností. Pedagogové velmi dobře znají své žáky a využívají dovedně těchto znalostí právě pro jejich pozitivní motivaci. Citlivě reagují na chování a projevy dětí. K individuálním činnostem je motivují nenásilně. Snaží se

poskytovat dětem okamžitou a pravdivou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech, oceňují snahu o pokrok a vhodným způsobem vymezují pravidla společného soužití. K hodnocení jednotlivých předmětů využívají formu širšího slovního hodnocení dle metodického návodu MŠMT, který si škola upravila na vlastní podmínky. Při vyzvedávání dětí ze školy učitelé rodičům vždy v krátkosti shrnou činnost žáka při výuce a vyzdvihnou jeho dobré výkony. Nenásilným způsobem tak rodiče motivují k vhodnému vedení dětí v domácím prostředí.

Ve výchovně vzdělávacím procesu převládá pozitivní motivace a snaha poskytovat žákům pomoc. Jejich pocit bezpečí a jistoty byl zřetelný. Způsob hodnocení a jeho využívání pro motivaci nejen žáků, ale i rodičů se jevil jako vynikající. Celkově je škola hodnocena v této oblasti jako výborná.

Interakce a komunikace

Interakce a komunikace mezi dospělými a žáky je pozitivní. Pedagogové vytvářejí ve třídě klidnou atmosféru, žáci i rodiče k nim mají důvěru. Trpělivost a optimismus jsou velkou předností všech pracovníků, kteří měli přirozenou autoritu, vedli děti k vyjadřování vlastní vůle a to i neverbální cestou. Pro každého žáka hledali cestu vlastního rozvoje tak, aby dosahoval maximálních pokroků. Děti se na ně obracely s důvěrou, respektovaly jejich pokyny a doporučení. I u žáků, jejichž postižení provází příznaky silného negativismu, se učitelům dařilo pěstovat pozitivní vztah ke škole. V průběhu sledovaných vyučovacích bloků i při přesunech žáků na rehabilitace a jiné terapie bylo evidentní, že jsou zvyklí dodržovat dohodnutá pravidla společného soužití.

Způsob interakce a komunikace všech zúčastněných ve výchovně vzdělávacím procesu vytváří ve škole pozitivní psychosociální klima, atmosféra důvěry a prostor pro svobodné, autonomní chování dětí. Ve svém souhrnu dosahuje vynikající úrovně.

Třída zvláštní školy

Ve třídě zvláštní školy je společně vyučováno 7 žáků různých ročníků (I., III., IV., V., VIII.).

Plánování a příprava výuky vychází z individuálně upravených učebních plánů a osnov pro každého žáka. Úpravy byly provedeny v souladu s platnými předpisy. Zpracované individuální plány i cíle hospitované výuky plně respektovaly možnosti žáků a jejich aktuální stav. Příprava výuky je promyšlená a pečlivá jak v obsahu a náročnosti učiva, tak i v pomůckách a volbě různých druhů činností k aktivizaci a udržení zájmu žáků. Stručně vedené záznamy o dětech, jejich výsledcích i projevech tvoří velmi dobrý podklad zejména pro další práci s žáky.

Organizace, formy a metody výuky odpovídaly složení třídy i výukovým cílům stanoveným individuálními plány. Učitelka velmi dobře organizovala a plánovala čas i práci jednotlivých žáků. Výuka probíhala individuálně, výjimečně ve dvojicích. Připravené úkoly, způsob jejich zadávání, využití pomůcek, výběr pracovního místa pro žáka i pracovní tempo byly důsledně podřizovány jeho individuálním možnostem a aktuálnímu stavu. Souběžné působení vychovatelky umožňovalo efektivní a důsledné procvičování probraného učiva. Zařazování různých forem a metod v průběhu výuky žáky pozitivně stimulovalo, podporovalo jejich samostatnost a vytvářelo podmínky pro rozvíjení jejich strategií myšlení a schopnosti samostatně se rozhodnout. Vzhledem ke složení třídy byly situace pro kooperativní učení zařazeny výjimečně. Pro zlepšení psychomotorického rozvoje byly vhodně a často využívány manipulační pomůcky. Hudební výchova byla vedena učitelkou mateřské školy ve třídě MŠ. V

tělesné výchově při společném rehabilitačním cvičení pracovala s dětmi rehabilitační pracovnice (fyzioterapeut). Při této organizaci výuky změna pedagoga pozitivně ovlivňovala kvalitu výuky. Nedostatečně promyšlené však bylo využití kmenových učitelek, které činností spíše jen přihlížely. Také přítomnost dětí předškolního věku při hudební výchově postrádala smysl. Cílené komplexní působení na podporu rozvoje žáků doplňuje i individuální logopedická a rehabilitační péče.

Plánování a příprava výuky ve třídě zvláštní školy vychází z respektování individuálních možností jednotlivých žáků a jejich úroveň je nadprůměrná.

Promyšlená organizace i zvolené metody a formy práce měly ve sledované výuce nadprůměrnou úroveň.

Pomocná škola

Plánování a příprava na výuku vychází ze vzdělávacího programu pro pomocné školy. Třídní učitelé mají pro každého žáka vypracovaný individuální vzdělávací program formou denních příprav vzhledem k tomu, že v jednotlivých třídách jsou umístěni žáci různých ročníků a s různým stupněm a rozsahem postižení. Individuální plány byly v souladu s učebními osnovami. Vycházejí z možností jednotlivých dětí, odborných konzultací s pracovníky speciálně pedagogického centra (dále jen SPC) a kvalitně zpracované průběžné diagnostiky, včetně konzultací s rodiči.

Organizace, formy a metody výuky ve třídách pomocné školy komplikuje zařazení žáků několika stupňů pomocné školy do jedné třídy. Všem, kteří se na vedení vzdělávacího procesu podíleli, se dařilo uplatňovat vhodné a efektivní metody a formy práce. V rámci 90 minutových vyučovacích bloků pracovali ve třídách učitelé i vychovatelé. Děti byly rehabilitovány dle doporučení externích lékařů fyzioterapeutem privátní ortopedické ordinace. Rovněž školní logopedka pracovala s dětmi v průběhu dopoledního vyučování individuálně. Respektovala momentální stav a náladu každého dítěte a podle toho volila optimální metody a postupy při vlastní reedukaci řeči. Jako naprosto mimořádná se jeví skutečnost, že škola zavádí formou experimentu neobvyklou, terapeutickou metodu „canisterapie“. Jedná se o metodu pomoci postiženým dětem přímým kontaktem se psem, při které je využíváno výjimečné přítulnosti psa k dětem, včetně jeho psychické i fyzické odolnosti. V průběhu inspekce byla tato metoda uplatňována se zjevnými efekty v reakcích a chování dětí. Dále byla zařazena v průběhu vyučování pracovní terapie (ergoterapie) v keramické dílně, kde byly promyšleně rozvíjeny pracovní dovednosti dětí za přispění vysoké míry jejich zájmu a citového prožívání. Při výuce trivia (čtení, psaní, počítání) byly voleny takové metody a formy práce, které vycházely z individuálních možností jednotlivých žáků a respektovaly jejich tempo.

Plánování a příprava na výuku se vyznačuje promyšleností, systematičností a respektováním individuálních možností jednotlivých žáků. Celková úroveň je velmi dobrá.

Ve výuce byly s vysokou mírou efektivity uplatňovány netradiční metody a formy práce, které reflektují současné trendy ve vzdělávání jedinců s těžším mentálním a tělesným postižením. Celkově je tato oblast hodnocena jako vynikající.

Rehabilitační třídy pomocné školy

Výuka v rehabilitačních třídách je realizována v rámci experimentu MŠMT.

Plánování a příprava výuky v rehabilitačních třídách vychází z učebního plánu přípravného stupně pomocné školy. Základním východiskem pro plánování jsou však možnosti žáka. Každý z nich má stanoven individuální výchovně vzdělávací program, který formuluje základní cíle pro rozvoj jeho schopností a kompetencí. Vstupní diagnostika a průběžná pozorování jsou graficky zaznamenávány. Vzhledem k vysokému stupni a charakteru postižení žáků zařazených do těchto tříd pedagogové denně přehodnocují plánované činnosti v souvislosti s kondicí žáků. Konkrétní činnosti plánují na základě vlastních pozorování a rozhodnutí, konzultací s rodiči, kolegy, odbornými pracovníky. Prvotním hlediskem je vždy bezpečnost žáka ve smyslu neohrožovat jeho zdravotní stav.

Organizace výuky, formy a metody práce jsou plně podřízeny možnostem a potřebám zařazených dětí. Pedagogové respektovali úroveň schopností dětí i jejich aktuální stav. Velmi citlivě byli schopni při jednotlivých činnostech stimulovat, motivovat popř. aktivizovat žáky. Při individuálních činnostech postupně zvyšují náročnost úkolů, hledají a rozvíjí alternativní komunikaci, učí děti pracovat podle pokynů a respektovat dohodnutá pravidla. I při skupinové práci uplatňovali individuální přístup a diferencovali činnosti podle možností žáků. U žáků, kteří nekomunikují (částečně nebo úplně) hledají pedagogové prostřednictvím nových podpůrných metod způsoby pro stimulaci k reakcím na podněty. Snoezelen (stimulačně-terapeutická metoda) byl při hospitaci využit pro stimulaci chlapce, který ve třídě na podněty téměř nereagoval. Zapojením jeho matky do této terapie se učitelce podařilo zvýšit účinnost využívané metody a prohloubit pozitivní citové prožívání chlapce. Canisterapie jako další podpůrná metoda, kterou škola experimentálně ověřuje, je využívána v rehabilitačních třídách především pro stimulaci a rozvoj v citové oblasti, pro podněcování spolupráce, vytváření schopnosti respektovat pokyny, u některých dětí i dohodnutá pravidla. Využíváním této metody se dařilo dětem motivovat a aktivizovat. Individuální canisterapie byla rovněž zaměřena na pozitivní citovou stimulaci, celkové uvolnění a posílení sebevědomí dětí. Majitelka psa (terapeut) pracuje ve škole jako vychovatelka. Při individuální i skupinové terapii pracovala s dětmi velmi citlivě, vybírala pro děti úkoly tak, aby mohly prožívat pocit úspěchu při jejich plnění. Vytvářela situace, které podporovaly rozvoj komunikačních i sociálních schopností dětí. Poslušnost psa, stejně jako jeho trpělivost byly pro děti dobrým přirozeným příkladem. Do činností při této terapii se zapojovali i žáci velmi těžce mentálně postižení. Radost a touha být se psem v kontaktu byly zjevné i u dětí, které na jiné podněty reagují negativně nebo nereagují vůbec. Individuální canisterapie je realizována týmově s logopedem školy a někdy se jí účastní i další pes, se kterým majitelka pracuje pod přímým vedením terapeutů. Žákům z rehabilitačních tříd je školním logopedem poskytována individuální logopedická péče. Rehabilitaci zajišťuje individuálně rehabilitační pracovnice.

Plánování a příprava výuky jsou na velmi dobré úrovni s respektováním potřeb a možností zařazených žáků a jasně stanovenými cíly.

Organizace, formy a metody výuky vycházejí z potřeb žáků, respektují stupeň a typ jejich postižení. Uplatňování podpůrných a alternativních metod, hledání nových způsobů, experimentování a týmová spolupráce umožňují výuku individualizovat. Účastí dalších odborníků škola zajišťuje péči komplexně. Úroveň školy v této oblasti je vynikající.

Třída mateřské školy

Třída mateřské školy s dopoledním provozem zabezpečuje výchovně vzdělávací péči pro 7 dětí předškolního věku.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti vychází z odborných vyšetření jednotlivých dětí. Na základě jejich výsledků pedagogické pracovnice ve spolupráci s logopedkou školy vytvořily individuální plány jednotlivých dětí. Analytický způsob jejich zpracování po jednotlivých výchovných složkách ve svém důsledku klade větší důraz na plnění určitých činností (výtvarných, hudebních apod.), než na promyšlené a systematické rozvíjení individuálních schopností dětí. Není tedy příliš vhodný. Pro kvalitní přípravu a krátkodobé plánování chybí průběžné vedení a zaznamenávání pokroku, dalších projevů dětí a jejich vyhodnocování.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti vycházely z rozsahu a hloubky postižení jednotlivých dětí a prognózy jejich vývoje. V průběhu sledovaných činností se pedagogům dařilo stimulovat děti, rozvíjet jejich sluchové a zrakové vnímání, hrubou i jemnou motoriku a grafomotoriku. Snažili se vést děti k častějším sociálním kontaktům mezi sebou. V součinnosti s logopedkou školy a v návaznosti na individuální logopedickou péči dobře rozvíjeli komunikační schopnosti. Výraznou pozornost věnovali základům sebeobsluhy a správným návykům chování a jednání. Při jejich upevňování byli s ohledem na možnosti dětí laskaví, ale důslední. V průběhu dne působili na děti komplexně, vhodně využívali vzniklých situací k individuálně navozovaným činnostem, při nichž uplatňovali speciálně pedagogické přístupy. Pro stimulaci dětí byla v MŠ rovněž využita skupinová i individuálně prováděná canisterapie. Její pozitivní výsledky byly zřetelné při individuální práci.

Plánování a příprava výchovně vzdělávací práce ve třídě mateřské školy má celkově dobrou úroveň.

Organizace a formy výchovně vzdělávací práce s využitím rozličných metod práce jsou ve třídě mateřské školy hodnoceny jako nadprůměrné.

Školní družina a internát

Do školní družiny dochází po skončení výuky 7 dětí. Na internátě je od pondělí do pátku ubytováno 11 žáků.

Výchovný program je stanoven v ročních plánech. V souladu s potřebami žáků, jejich možnostmi a v těsné návaznosti na práci jednotlivých tříd výchova mimo vyučování vhodně směřuje:

- k odpočinku a relaxaci, vedoucí k uvolnění žáků a vytváření pocitu pohody
- k rozvoji sebeobslužných činností a prosociálního chování
- k upevňování a prohlubování získaných dovedností

Vychovatelky zpracovávají měsíční a týdenní plány výchovné práce pro žáky zvláštní a pomocné školy. Plány jsou zaměřeny především na činnosti. Není z nich vždy zřejmé, k jakému cíli v rozvoji dětí směřují. S žáky rehabilitačních tříd pracují podle individuálních plánů. Součástí plánu internátu je účast a spolupodílení se na akcích pořádaných školou i dalšími institucemi (mezinárodní hudební festival v Plumlově, výstavy a vernisáže žáků školy, prezentace výrobků keramické dílny, apod.).

Organizace a průběh výchovně vzdělávací činnosti v internátu i v družině, zvolené metody a formy práce odpovídaly stanovenému výchovně vzdělávacímu programu. Efektivně je na internátě zabezpečena příprava na výuku. Promyšlené využití prostor i vedení vychovatelkami umožňuje respektovat individuální tempo a schopnosti žáků. V zájmových a volnočasových aktivitách se působení vychovatelek zaměřovalo na stimulaci a aktivizaci

k činnostem. Vedly žáky ke spolupráci a kooperaci při hrách, vytvářely prostředí a situace pro sociální kontakty a komunikaci žáků i k jejich samostatnosti při úklidu pokojů a hygieně. Cíleným využíváním osobního zaujetí vychovatelek pro určitou činnost (výtvarnou, hudební apod.) a vhodně volenými metodami je dosahováno mimořádně dobrých výsledků ve výkonech žáků. Zařazování navozených aktivit je citlivé a nenásilné, žáci se mohou svobodně rozhodnout mezi činnostmi. Časté návštěvy kulturních zařízení, různých akcí a vycházky do centra města umožňují ubytovaným žákům udržovat kontakt s běžným životem.

Výchovně vzdělávací programy školní družiny i internátu promyšleně navazují na výchovně vzdělávací práci školy a jejich úroveň je velmi dobrá.

Způsob organizace výchovně vzdělávací činnosti i její průběh ČŠI hodnotí jako nadprůměrné.

Celkové hodnocení výchovně vzdělávací činnosti

Výchovně vzdělávací proces a jeho kvalita dosahují téměř vynikající úrovně. Pozitivní psychosociální klima, partnerské vztahy mezi všemi zúčastněnými a zařazování progresivních, vysoce efektivních pedagogických i terapeutických metod zmírňuje důsledky postižení žáků a podporuje jejich optimální rozvoj a socializaci.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy na období 1998-2001 je zaměřena do všech stěžejních oblastí jejího rozvoje. Cílem je vytvořit kvalitní podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí s vícečetným postižením, včetně poskytování poradenského servisu pracovníky speciálně pedagogického centra, který je součástí komplexní péče o zdravotně postižené děti a jejich rodiny. Na tuto koncepci navazuje stručný a jednoduše zpracovaný plán práce na školní rok 1999/2000, který upřesňuje úkoly a zodpovědnost za jejich plnění. Plánování školy významně doplňují různé projekty, z nichž stěžejní jsou v současné době dva. První se týká experimentálního ověřování „Vzdělávání dětí a mládeže s těžkým mentálním postižením v rehabilitačních třídách pomocné školy“ v rámci rezortního výzkumu MŠMT ČR pod supervizí řešitelky Doc.PhDr. Ivy Švarcové, CSc. Škola ověřuje tento projekt od 1. 9. 1999 pod čj. 14 952/98-24. Druhý projekt, jehož tříleté experimentální ověřování bude ukončeno 30. 6. 2000 (č.j. 29096/97-22 ze dne 22.9.1997), se týká „Využití canisterapie ve výchově dětí s více vadami“. Řešitelkou a realizátorkou tohoto projektu je vychovatelka školy, která při jeho realizaci spolupracuje s psychologem speciálně pedagogického centra. Další tříletý projekt byl ukončen v červnu 1999. Ověřoval koncepci integrovaného přípravného stupně pomocné školy do Speciální mateřské školy. Výsledky tohoto projektu umožnily vřazení jednoho dítěte do nižšího stupně pomocné školy a dvou dětí do rehabilitační třídy téže školy. Z uvedeného vyplývá, že plánování školy, včetně její dlouhodobé strategie, je promyšlené, cílevědomé s uplatňováním moderních forem a způsobů práce. Je plně v souladu s výchovně vzdělávacím posláním školy.

Plánování školy je promyšlené, koncepční a systematické. Vychází z reálných možností školy a zároveň reflektuje moderní trendy ve vzdělávání mentálně a vícečetně postižených jedinců v souladu se současnou rezortní koncepcí rozvoje speciálních škol. Má nadprůměrnou úroveň.

Organizování

Organizace výchovně vzdělávací práce i provozu školy je dána přehledně zpracovaným organizačním řádem. Jasně a podrobně v něm ředitel školy stanovuje zodpovědnost pracovníků, jejich povinnosti i vztahové mechanismy mezi jednotlivými úseky uvnitř školy i mezi školou a dalšími institucemi. Organizace výuky a mimoškolní činnosti jsou specifikovány ve vnitřním řádu školy spolu s pravidly pro ochranu budovy školy. Nedotýká se však pravidel pro spolupráci a kontakt s rodiči, práv a zodpovědnosti žáků. Faktická organizace života školy vychází z potřeb žáků s kombinovaným postižením. Zohledňuje zvýšenou unavitelnost žáků, respektuje náročnost na přesuny i v rámci budovy a zajišťuje podmínky pro individualizaci výuky, stejně jako bezpečnost žáků. Výuka probíhá ve výukových blocích, relaxační chvílky si volí učitel dle potřeby. Na výtvarné a pracovní činnosti jsou žáci děleni do malých skupin. Škola má vytvořen velmi dobrý systém pro střídání služeb odborných i pomocných vychovatelů, kteří se tak podílí pravidelně na výuce i mimoškolní práci s dětmi. Logopedická a rehabilitační péče je koordinována logopedem školy. Na základě studia odborné literatury a vzájemných konzultací si pedagogové vytvářejí vlastní metodické postupy pro některé činnosti s nejvíce postiženými žáky. Canisterapie individuální a skupinová probíhá jedenkrát týdně v odpoledních hodinách. Výuková a výchovná činnost je zabezpečována souběžně dvěma pracovníky. V rehabilitačních třídách však vedle učitele pracuje pomocný vychovatel. Skutečná náplň jeho činnosti, zodpovědnost i náročnost při práci s dětmi odpovídá spíše funkci vychovatele. Další, z hlediska organizačního nedořešený moment je canisterapie, kdy terapeutka je ve skupině současně v roli vychovatele. Prostor pro roli terapeuta je touto skutečností omezen. Z celkového pohledu je však v organizaci výuky jasný řád a systém. Pro přepravu žáků na akce mimo školu má škola vlastní mikrobus, s rodiči jsou smluvně dohodnuty podmínky pro přepravu. Vnitřní i vnější informační systém je jednoduchý a účelný. Způsob komunikace s rodiči je neformální. Rodiče mají přístup ke všem pracovníkům školy. Ti s nimi hovoří denně popř. týdně při přejímání a předávání dětí. Škola je na veřejnosti prezentována vedle běžných způsobů i mimořádnými aktivitami spojenými s prezentací žákovských prací, projektů i pořádáním odborných akcí. Při těchto aktivitách spolupracuje s různými institucemi a nevládními organizacemi. V letošním školním roce škola reprezentovala svými výtvarnými pracemi Českou republiku na samostatné výstavě v Českém centru v New Yorku.

Výroční zpráva má velmi dobrou vypovídací úroveň a svým obsahem odpovídá zjištěným skutečnostem. Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s legislativou.

Organizační uspořádání školy ve všech aspektech sleduje prospěch žáků a kvalitní zabezpečení výuky. Prezentace školy na veřejnosti a bezprostřední komunikace s rodiči jsou příkladné. Celkově je úroveň řízení v této oblasti nadprůměrná.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy má jasnou představu o dlouhodobém směřování a poslání školy. Promyšleně uplatňuje participační styl řízení. Delegováním pravomocí na pedagogy při realizaci dílčích projektů směřujících k rozvoji školy se mu daří podporovat v nich pocit sounáležitosti a zodpovědnosti za celkovou úroveň školy, aktivizovat je pro společný záměr a využívat jejich jedinečných schopností a dobrých nápadů. Vytváří jim dobré podmínky a zázemí, vhodně je motivuje a odměňuje. Podporuje další vzdělávání ve prospěch kvality a odbornosti výuky. Pracovníky hodnotí pravidelně podle předem známých kritérií. Jeho klidné a kultivované jednání umocňuje celkově důvěryhodné prostředí školy. Nové pracovníky vybírá cíleně a promyšleně. Běžnou metodou vedení a motivování lidí jsou kolegiální konzultace o způsobech práce s dětmi na pedagogických radách. Úzká spolupráce s odborníky ze speciálně pedagogického centra školy i využívání kvalitní odborné knihovny jsou dalším faktorem zvyšujícím odbornost a kompetentnost všech pedagogů. Pěkné mezilidské vztahy a pozitivní

atmosféra umožňují otevřenost školy a její prezentaci na veřejnosti.

Vedení a motivování pracovníků je na vynikající úrovni.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní a hospitační činnost si ředitel školy stanovil vlastním plánem. Podle tohoto plánu má být prováděna, kromě kontroly pedagogické dokumentace a chodu školy, také hospitační činnost, a to 2 x ročně u každého pedagoga. Hospitace má být projednána a písemně zaznamenána do protokolu o hospitaci. Z inspekčních zjištění vyplývá, že ředitel má přirozenou autoritu a vzhledem k velikosti školy přehled o veškerém dění v jejím provozu a chodu. Žáci i učitelé přijímají jeho přítomnost ve vyučovacím procesu s naprostou samozřejmostí a bez problémů. O pravidelné kontrole dokumentace svědčí zápisy v třídních knihách. Vzhledem k uvedenému plánu byly nedostatky zjištěny pouze v oblasti hospitační činnosti, kterou ředitel písemně nedoložil a dle jeho vyjádření ani v plném rozsahu nerealizoval. Ze zápisů z pedagogických rad vyplývá, že se pravidelně zabývají výsledky ve vzdělávání, prospěchem a chováním žáků .

Kontrolní činnost z hlediska potřeb provozu a chodu školy je funkční a účinná. Pouze hospitační činnost nebyla splněna v takovém rozsahu, který si ředitel školy stanovil.

Celkově je možné hodnotit kontrolní mechanismy na dobré úrovni.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení školy je na nadprůměrné úrovni. Ředitel školy dokáže vynikajícím způsobem vytvářet zázemí pro klidnou a zodpovědnou práci pedagogů, podporuje jejich iniciativu a umožňuje jim zažívat pocit úspěchu. Daří se mu svým přístupem i výběrem pracovníků směřovat veškeré cíle činnosti školy k žákům a jejich rozvoji. Mimořádný je zavedený způsob spolupráce s rodiči žáků a poskytování poradenské péče.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Při škole pracuje občanské sdružení rodičů a přátel školy „Počítáte s námi“, které organizuje již opakovaně školní ples, prodejní výstavy obrazů žáků, spolupracuje s „Výborem dobré vůle Olgy Havlové“. Toto sdružení pomáhá škole významným způsobem finančně dotovat některé mimoškolní aktivity, nadstandardní pomůcky atd. Hlavním cílem jeho činnosti je však zřízení chráněných dílen pro absolventy školy. Klub přátel školy vznikl v letošním roce jako volné sdružení rodičů žáků, jeho činnost se rozbíhá. Záměrem je aktivizovat rodiče při společných činnostech, předávat si informace o dětech, zkušenostech s jejich výchovou, organizovat různé akce pro celé rodiny, iniciovat nápady pro práci školy.

Ve spolupráci s Asociací rodičů a přátel postižených dětí v ČR organizuje škola a SPC pobytový tábor pro žáky školy, klienty SPC a jejich sourozence a také týdenní pobyt pro rodiče s dětmi.

Organizování různých druhů spolupráce s rodičovskou, pedagogickou i ostatní veřejností se škola neformálním způsobem snaží zkvalitňovat životní podmínky svých žáků i jejich rodin. Tímto způsobem však také zvyšuje povědomí veřejnosti o potřebách dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a vyvolává v nich pocit zodpovědnosti za vzdělávání a pracovní uplatnění těchto žáků. Významně tím přispívá k otevírání společnosti pro integraci lidí se speciálními potřebami.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení č.j. 34922/98-21
- informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení z 1. 9. 1998
- povinná dokumentace ve smyslu Čl.II.§ 45 b, písm. a), c) zákona č. 138/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č.76/1978 Sb. o školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů, § 9 odst.1 vyhlášky č.87/1992 Sb.o školních družinách a školních klubech
- kniha úrazů
- koncepce školy, roční plán práce na školní rok 1999/2000, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy, roční plány školní družiny a internátu
- vnitřní řád školy, organizační řád, organizace školy, seznamy žáků, rozvrhy hodin
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999
- záznamy z kontrolní činnosti, personální dokumentace pedagog. Pracovníků a pom. vychovatelů
- zápisy z provozních a pedagogických porad
- plány výchovné práce, dokumentace související s předáváním žáků na internát, kniha denního hlášení
- třídní knihy, třídní výkazy, individuální vzdělávací programy, osobní dokumentace žáků
- Projekt „Vzdělávání dětí a mládeže s těžkým mentální m postižením v rehabilitačních třídách pomocné školy,, č.j. 14 952/98-24
- Experiment „Osobité formy přípravného stupně pomocné školy,, č.j. 13783/96-24, hodnocení experimentu
- Projekt „Využití canisterapie ve výchově dětí s více vadami,, průběžné hodnocení projektu, dokumentace spojená s projektem
- Dotazník pro ředitel školy, tabulky personálního složení, hospitační záznamy

ZÁVĚR

Škola zajišťuje velmi kvalitní vzdělávání pro děti s více vadami v kombinaci s mentálním postižením všech stupňů. Za spolupráce Speciálně pedagogického centra a zdravotníků vytváří velmi dobré podmínky pro komplexní péči o své žáky. Účastí na experimentech vypsanych Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy a vypisováním vlastních projektů se významně podílí na praktickém zavádění nových metod, způsobů a forem do vzdělávání těžce postižených dětí v České republice. Středem veškerých činností a života školy jsou žáci a jejich prospěch. Pedagogové přistupují k práci s vysokou mírou odborné erudovanosti a opravdovým zájmem podporovat u dětí co nejefektivněji osobnostní rozvoj. Týmová spolupráce pedagogů, pozitivní atmosféra školy jsou významnými atributy, které se podílejí na výborných výsledcích a rozvoji právě nejvíce postižených žáků. Partnerským vztahem k rodičům, soustavnou komunikací s nimi i nabídkou mimoškolních akcí pro celé rodiny, škola významným způsobem přispívá ke zkvalitnění vztahů uvnitř rodiny a současně i komplexní výchovné péče o své žáky.

Škola je samostatným právním subjektem. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vzhledem ke stanovenému vzdělávacímu programu využity efektivně a v souladu s účelem přidělení.

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Vojtová V. Vojtová v. r.
Členové týmu	Bc. Libuše Parmová L. Parmová v. r.
	PaedDr. Hana Sedláčková H. Sedláčková v. r.

V Brně dne 14. ledna 2000

Datum převzetí inspekční zprávy: 17.1.2000

Razítko

PaedDr. Petr Hanák

.....Dr. Petr Hahák v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	24. 1. 2000	122057/00-11135
Zřizovatel	24. 1. 2000	122056/00-11135

Připomínky řediteleškoly

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nejsou